

officieel aandienen bij de directie van de gemeentelijke distributiedienst om over een regeling van de bonkaartenvoorziening van die opduikende onderduikers te spreken.

De aartsbisschop van Utrecht, mgr. dr. Johannes de Jong, trok zich het lot van een geheel andere bevolkingsgroep aan: de NSB'ers en andere pro-Duitse elementen. Bevreesd voor 'Bijltesdag' deed hij op Dolle Dinsdag aan de geestelijkheid een circulaire toekomen¹ waarin hij haar aanspoorde, jegens 'landverraders' 'de door Christus bevolen naastenliefde' in acht te nemen. 'Niemand mag rechter zijn in eigen zaak', vermaande hij. 'Wij herinneren in dit verband', schreef hij voorts,

'aan het aloude asylrecht, dat hierin bestaat dat degenen die in een kerkgebouw hun toevlucht zoeken, daar veilig zijn tegen onwettige overvallen. Dat recht worde in volle omvang toegepast . . . Gij (moet) persoonlijk er borg voor staan, dat allen die daar hun toevlucht zoeken, er kunnen verblijven tot het wettige gezag hen in verzekerde bewaring komt nemen.'

Het spreekt vanzelf dat Six, de chef-staf van de Ordedienst, en verschillenden van zijn gewestelijke commandanten, vooral die in het zuiden des lands, op Dolle Dinsdag extra grote activiteit ontplooiden. Het was op die dag in Six' hoofdkwartier in de kosterij van de Amsterdamse Koepelkerk een komen en gaan van bezoekers; achteraf telde men op dat het er op die ene dag zeventig waren geweest. Niet anders in Eindhoven. Daar betrok, aldus later de waarnemend gewestelijk commandant, 'de OD-staf het voorlopige stafkwartier . . . Door het weggeven van het adres was het bezoek hieraan overstelpend' – na Dolle Dinsdag werd 'schielijk' een ander adres betrokken.² Six deed dat laatste niet: hij en zijn naaste medewerkers waren er van overtuigd (terecht, zoals bleek) dat de zeventig bezoekers die zij hadden ontvangen, persoon voor persoon betrouwbaar waren.

De chef-staf van de OD had overigens op Dolle Dinsdag zorgen genoeg.

¹ Tekst in S. Stokman: *Het verzet van de Nederlandse bisschoppen tegen nationaal-socialisme en Duitse tyrannie. Herderlijke brieven, instructies en andere documenten* (1945), p. 294-95.

² G. H. Thal Larsen: 'De geschiedenis der OD voor gewest 18', p. 15 (Doc II-582, b-17).